

Analýza informačních zdrojů využívaných cizinci – Shrnutí

S cílem zlepšení informovanosti cizinců, kteří přicházejí do České republiky, provedla agentura AUGUR Consulting, na základě veřejné zakázky MPSV, šetření mezi respondenty **z Ukrajiny, Indie, Mongolska, Filipín, Itálie a Španělska**. Šetření probíhalo od dubna do října 2024. Mezi účastníky výzkumu převažovali zaměstnanci s dlouhodobým pobytem. To platilo i v případě dotazovaných z Ukrajiny, u nichž se nejednalo o válečné uprchlíky (držitele víza dočasné ochrany).¹ Výzkumný vzorek byl vybrán tak, aby pokrýval významné a současně rozdílné zdrojové země pracovní migrace v ČR, včetně dvou států EU. V rámci šetření byl zvolen tzv. integrovaný metodologický přístup – uplatnění kombinace kvantitativních i kvalitativních metodologických postupů a technik pro zajištění relevantních dat.

Bylo zjišťováno, **na základě jakých informačních zdrojů přicházejí cizinci do ČR, a jaké zdroje sledují při následném pobytu**. Současně bylo cílem zmapovat nejčastější **bariéry při získávání informací, způsoby šíření informací**, včetně komunitního sdílení informací na sociálních sítích a role opinion makerů a osobností digitální komunikace při formování osobních a skupinových strategií.

Analýza potvrdila většinu z předpokladů, které se týkají problémů s roztříštěností informací na různých zdrojích, omezenou komunikací úřadů v cizích jazycích a vlivu neformálních aktérů a zprostředkovatelů. Současně ale přinesla i některé zajímavé poznatky, například význam některých sociálních sítí a na nich opinion makery zveřejňovaných „edukačních“ videí.

Hlavní zjištění

Motivace pro výběr ČR

- ➔ Z analýzy odpovědí respondentů vybraných šesti národností vyplynulo, že ČR je pro ně zajímavou cílovou zemí, která je považována za zemi bezpečnou, demokratickou, s dobrou životní úrovní, rozvinutou ekonomikou nabízející zajímavé pracovní příležitosti, s dobrým finančním ohodnocením a s rozvinutým systémem sociálních jistot, zdravotnictvím a školstvím.

¹ Celkem 290 respondentů – z toho 162 bylo dotázáno technikou PAPI, 88 technikou CAWI, 20 pomocí polostandardizovaných rozhovorů a 20 participantů ve dvou fokusních skupinách.

- **Pro Ukrajince** byly významným motivem pro výběr ČR jazyková a kulturní blízkost a vyšší mzda.
- **Pro dalších pět národností** bylo hlavním motivem výběru ČR žít a pracovat v Evropské unii. Mezi další důvody patřila konkrétní nabídka práce, slušná životní úroveň a mzda a bezpečnost země. V dílčích případech byla důležitá také možnost vzít s sebou rodinu.

Informační zdroje a jejich specifika

- Z hlediska informačních zdrojů byl u národností ze zemí EU, případně zemí, kde je používaným jazykem angličtina (Italové, Španělé, Indové a Filipínci), zaznamenán větší **příklon k digitálním formám přenosu**, zjišťování a ověřování informací. U respondentů těchto národností byl zaznamenán více kosmopolitní přístup při hledání informací o ČR. Využívali především Facebook, Instagram, YouTube a LinkedIn.
- Naproti tomu u Ukrajinců a Mongolů byly identifikovány větší **tendence pro separaci do vlastních komunit**. Především u Mongolů existují větší jazykové bariéry ve vztahu k cílovému jazyku (čeština), ale i ve vztahu k mezinárodnímu jazyku (angličtina).
- **Internet** využívali pro zjišťování informací o zaměstnání, pobytu a životě před příchodem do ČR, nejčastěji Italové, Indové a Španělé.
- **Sociální sítě** využívali nejčastěji Indové, Italové a Filipínci.
- **Zprostředkované informace** od známých využívali nejčastěji Mongolové.
- **Informace od zaměstnavatele či agentury** práce využívali nejčastěji Indové, Ukrajinci a také Filipínci.

Informace před příjezdem do ČR

- Ukrajinci získávali informace před příjezdem do ČR nejčastěji od blízkých a známých. Dále čerpali informace ohledně pobytu a práce od zaměstnavatelů nebo pracovních agentur. Paralelně vyhledávali a ověřovali informace na Googlu, na sociálních sítích, nebo na oficiálních webových stránkách resortů.
- Ostatní národnosti čerpaly informace především od známých, rodiny či partnerů, kteří s ČR již měli nějakou zkušenost. Dále využívali například edukační videa na platformě YouTube. Tuto formu využívali zejména indiští a filipínští expati, kteří často sledovali videa svých krajanů, kteří žijí nebo žili v ČR a sdílejí své zkušenosti. Za důležité zdroje informací lze považovat také agentury nabízející cizincům práci v ČR.
- Občané Filipín, Indie a Ukrajiny zmínili také významnou roli zastupitelských úřadů ČR.

Tři nejčastěji uváděné zdroje informací na základě odpovědí na otázku „**Kde jste se dozvěděl/a o možnosti pobytu nebo zaměstnání v České republice?**“ byly:

	 Ukrajinci	 Indové	 Filipínci	 Mongolové	 Italové	 Španělé
Informační zdroje	Přátelé	LinkedIn	Online	Přátelé	LinkedIn	Kolegové
	Rodina	Další sociální sítě	Rodina	Rodina	Přátelé	Přátelé
	Online	Přátelé	Přátelé	Známí	Rodina	Rodina

- Co se týče **zájmu o konkrétní informace před příjezdem do ČR**, Ukrajince nejčastěji zajímaly informace, k teré souvisely s celkovými náklady na život, dále pak průměrné mzdy a nejméně naopak sociální podpora.
- Z dotazů na jednotlivé oblasti vyplynulo, že možnosti **zaměstnání** zajímaly nejčastěji Filipínce, **průměrné mzdy** nejčastěji Indy. **Bydlení** zajímalo nejčastěji Mongoly. **Znalost jazyka a zdravotní systém** byly důležité pro Filipínce. **Vzdělávací systém** zajímal před příchodem do ČR nejčastěji Indy.

- Na otázku “**Kdo vám nejvíce pomohl s hledáním práce?**” odpověděli dotazovaní následovně:

	 Ukrajinci	 Indové	 Filipínci	 Mongolové	 Italové	 Španělé
Největší pomoc	Známí	Přímé oslovení zaměstnavatele mnebo personální agenturou	Přímé oslovení zaměstnavatelem nebo personální agenturou	Známí	Známí	Známí
	Přátelé			Přátelé	Přátelé	Přátelé
	Příbuzní žijící v ČR			Příbuzní žijící v ČR	Příbuzní žijící v ČR	Příbuzní žijící v ČR

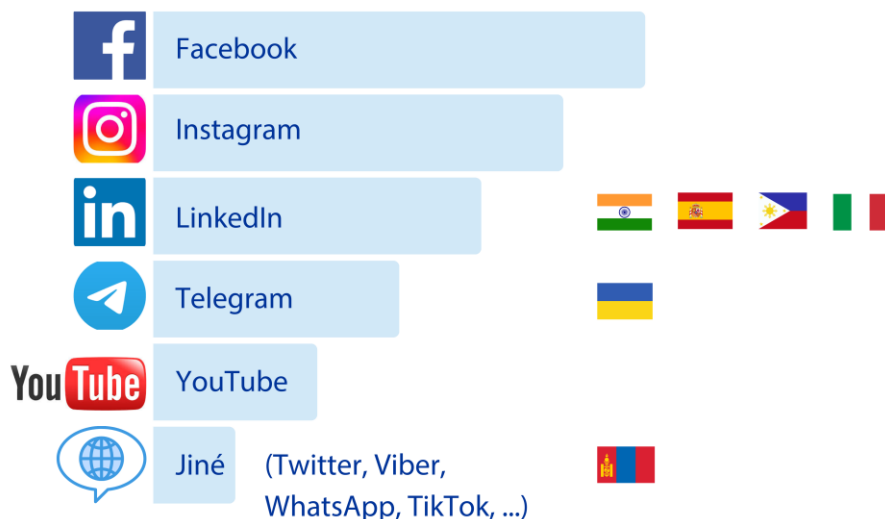
Informace při pobytu v ČR

Na otázku "Kdo je pro vás rozhodujícím zdrojem informací při pobytu v ČR?" odpověděli respondenti následovně:

						
Rozhodující informační zdroj	Příbuzní, sousedé, známí	Internet a sociální sítě	Internet	Sociální sítě	Internet	Internet
	Oficiální zdroje	Neziskové organizace		Příbuzní, sousedé	Sociální sítě	
	Online	Integrační centra		Kolegové (cizinci)	Oficiální zdroje	

- **Oficiální weby resortů** cizinci hodnotili převážně jako formální, nepřehledné, a neprovázané s dalšími informačními portály a weby. Současně respondentům schází variantní možnosti vyhledávání, např. podle klíčových slov, podle životních situací, podle nejčastěji řešených potřeb apod. Nejčastěji využívané oficiální weby jsou podle dotazovaných cizinců www.frs.gov.cz, www.mvcr.cz, www.mpsv.cz, www.cizinci.cz a www.mzv.cz.
- Respondenti **rozdělovali způsoby hledání informací do dvou hlavních skupin**. Pro administrativní záležitosti jsou vhodné spíše oficiální stránky (www.mpsv.cz, www.mvcr.cz, www.frs.gov.cz atd.), zatímco informace týkající se obecných problémů, doporučení apod., jsou lépe dostupné na sociálních sítích.
- **Sociální sítě** ke zjišťování informací a komunikaci nejvíce využívali Filipínci, Italové a Indové. Respondenti využívají často také geograficky vymezené skupiny na sociálních sítích např. „Cizinci v Brně“ a „Cizinci v Praze“. Nejčastěji jsou součástí nějaké skupiny na internetu Filipínci a Ukrajinci. Naproti tomu nejméně často jsou součástí skupin na sociálních sítích Mongolové.

- ➔ Za nejčastěji využívané sociální sítě označili všichni Facebook a Instagram, třetí nejpopulárnější síť dle národností je znázorněna vlaječkou:

- ➔ Při vyhledávání jednotlivých typů informací na internetu používali respondenti podle jejich vyjádření následující **klíčová slova**:

Téma						
Možnosti zaměstnání v ČR pro cizince	Práce v ČR робота в Чехії робота для іноземців	Jobs in Czechia IT Jobs Job opportunities	Jobs CZ Czech Republic jobs English jobs Czechia	Bez odpovědi	Jobs in Czechia Wages Jobs for foreigners	Wages in Czech Republic Jobs opportunities Jobs
Průměrné mzdy v ČR	Mzda ČR зарплата в Чехії Průměrný plat	Cost of Living Czech wages Average salary	Average salary Czechia Wages Czechia Wages CZ	Czech median salary	Salary Czech Republic Average salary Cost of living in Czech Republic	Average salary in Czech Republic Salary www.expats.cz
Migrační řízení v ČR, možnosti pobytu	Ukrajinský program біженец Dlouhodobý pobyt	Residency Blue Card Employee Card	Flat for rent Equal opportunity Permanent residence	Bez odpovědi	Czech employers Residence in Czech Republic	Permanent residence Visa Czech Republic lay off conditions
Sociální systém v ČR	Zaměstnavatel Sociální podpora Sociální programy pro uprchlíky	Health Care Expat center Tax	Health insurance Social Support Pension for foreigners	Bez odpovědi	Bez odpovědi	Health Care Czech Republic lay off conditions Maternal leave

- Jako nejčastější **bariéru při získávání informací** označili účastníci výzkumu neznalost jazyka (češtiny). V řadě případů vnímali bariéru také v neznalosti angličtiny ze strany Čechů. Nejčastěji se s problémem jazykové bariéry setkávali ve zdravotnictví, na kontaktních místech veřejné správy a dále pak při hledání ubytování či bydlení. Jazykovou bariéru vnímali jako významnou komplikaci při získávání informací nejčastěji Filipínci, ale také Italové, Španělé a Indové.
- Většina respondentů vyjádřila **zájem setrvat v ČR** dlouhodobě. Jednalo se o nejčastěji uváděnou odpověď u zástupců všech národnostních skupin s výjimkou Mongolů a Indů, kteří nejčastěji uváděli konkrétní časová období, která se pohybovala v intervalu od jednoho do pěti let.

Doporučení (na základě odpovědí respondentů)

- Při informování a komunikaci je třeba **rozlišovat specifika jednotlivých národností**. V rámci optimalizace informačních nosičů a obsahu sdělení je nutné **cílit jak na kosmopolitní příjemce, tak na uzavřenější komunity**, které sice také intenzivněji využívají sociální sítě, ale často v rámci jasně vymezených komunit, ohraničených geograficky, sociálním statutem, zájmy a potřebami.
- **Informace by měly být dostupné na jednom místě**, ve formě webové stránky/aplikace, s oficiální příponou **.gov**, rovněž v anglickém jazyce. **Webová stránka/aplikace** by měla obsahovat:
 - odkazy na další zdroje, instituce, formuláře, infolinky, databázi lékařů, škol, atd.,
 - návody na řešení nejčastějších situací, včetně využití videopříspěvků,
 - upozornění na možná nebezpečí, neoficiální zdroje informací a rizika, zdroje dezinformací.
- Webové stránky a oficiální zdroje by měly být aktivně podporovány pomocí **optimalizace vyhledávání informací** podle témat a klíčových slov v globálních vyhledávačích.
- Pro šíření informací by měly být využívány **sociální sítě**.
- Postupně by měla být zvyšována **jazyková vybavenost** (AJ) u pracovníků státní správy řešící agendy s cizinci tzv. v první linii.

Kompletní výzkumná zpráva je dostupná na webu mpsv.cz na stránce [Eures + 3Z UP!](#)

Projekt EURES+3Z Up! reg. č. CZ.03.01.04/00/22_002/0000170 je spolufinancován z prostředků Evropského sociálního fondu plus prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

